

موزه ملی ایران
National Museum of Iran

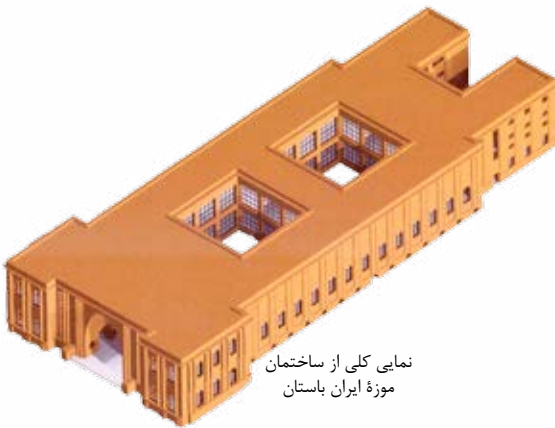
مرکز ملی
مطالعات باستان‌شناختی
و تاریخ

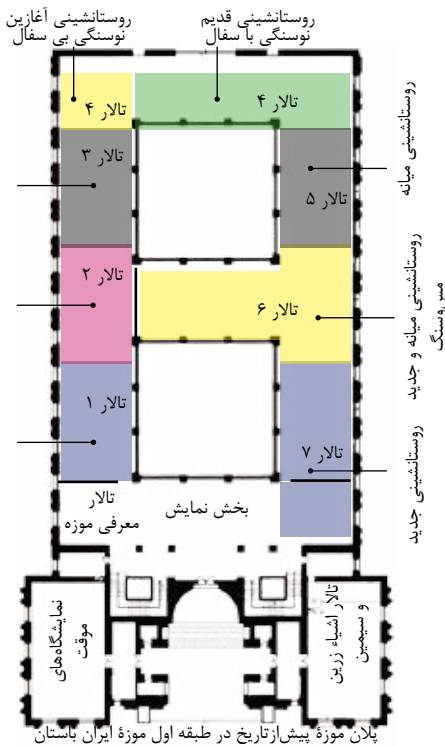
موزه ملی ایران
موزه ایران باستان
(دوران پیش از تاریخ و تاریخی)

به نام خدا

مجموعه موزه ملی ایران، به عنوان مهم‌ترین و قدیم‌ترین موزه کشور، دارای بیشترین یافته‌های باستان‌شناسی حاصل از کاوش‌های علمی از دوران پارینه‌سنگی تا اسلامی است که شامل دو موزه «ایران باستان» و «دوران اسلامی» است. موزه ملی ایران در سال ۱۳۱۶ خورشیدی در اولین بنای موزه‌های کشور گشایش یافت. این بنا را آندره گدار، معمار فرانسوی، با الهام از طاق کسرا طراحی کرد و دو معمار ایرانی، عباسعلی معمار و استاد مراد تبریزی اجرای آن را به عهده گرفتند. «موزه ایران باستان» شامل دو بخش «پیش‌تاریخ ایران» با آثاری از دوران پارینه‌سنگی قدیم تا اواخر هزاره چهارم پم (یعنی از کهن‌ترین دوران تا پیش از ابداع نگارش) و «دوران تاریخی» با آثاری از اواخر هزاره چهارم پم (یعنی آغاز به‌کارگیری نگارش) تا پایان دوره ساسانی است.

نمایی کلی از ساختمان موزه ایران باستان

پارینه‌سنگی میانی

۲۰۰,۰۰۰ سال پیش

پارینه‌سنگی قدیم

بیش از ۱,۰۰۰,۰۰۰ سال پیش

• پیدایش انسان نئاندرتال و انسان مدرن اولیه
• رواج صنعت ابزارسازی موستری و شیوه تراش لوالوا
• گسترش استفاده از غار و پناهگاه صخره‌ای

• مهاجرت انسان راست‌قامت از آفریقا به آسیا و اروپا
• شکار و جمع‌آوری خوراک
• رواج صنعت ساخت ابزارسنگی الدووان و آشولی
• استفاده از آتش برای گرمایش و پخت

پیش از تاریخ

دوران شکار و جمع آوری خوراک (پارینه‌سنگی - فراپارینه‌سنگی) کهن‌ترین دست‌ساخته‌های انسان در ایران از مکان‌های باستانی کشف‌شده در خراسان، گنج‌پَر و غار دربند در گیلان، شیوه‌تو در مهاباد و لادیز در سیستان و بلوچستان به دست آمده و شامل ابزارهای سنگی دوره پارینه‌سنگی قدیم است که بیش از یک میلیون تا دویست هزار سال قدمت دارد. انسان‌های اولیه از این ابزارها برای شکستن استخوان، بریدن پوست و گوشت، تراش چوب و ساخت ابزارهای دیگر استفاده می‌کردند. این آثار در تالار ۱ به نمایش درآمده است.

ساتور - سنگ مادر، کشف‌شده در خراسان، پارینه‌سنگی قدیم

دوره پارینه‌سنگی میانی پیش از دویست هزار سال قبل آغاز شد و تا حدود چهل هزار سال پیش به طول انجامید. انسان نئاندرتال و احتمالاً انسان مدرن اولیه در همین دوره در ایران می‌زیستند. آثار این دوره، شامل ابزارهای ساخته‌شده از سنگ چخماق و بقایای سنگواره جانوران یافت‌شده در غارها و پناهگاه‌هایی مانند غارهای کنجی و قَمری، نیاسر و قلعه‌بُزی در تالار ۲ به نمایش درآمده است. از ابزارهای مهم این دوره انواع خراشنده و ابزار نوک‌تیز است که برای قصابی لاشه شکار، آماده‌سازی پوست و کارهایی از این دست استفاده می‌شده است.

سنگ مادر لوالوا، هرسین کرمانشاه، پارینه‌سنگی میانی

فراپارینه‌سنگی

۱۸,۰۰۰ سال پیش

پارینه‌سنگی جدید

۴۰,۰۰۰ سال پیش

- ابداع تیر و کمان و ابزارهای ترکیبی
- رواج صنعت ابزارسازی ریزتیغه زرزی در زاگرس
- افزایش صید گونه‌های آبی و پرندگان و استفاده از غلات خودرو

- ورود انسان هوشمند جدید به ایران
- رواج صنعت ابزارسازی تیغه - ریزتیغه برادوستی
- ساخت آویز و تزئینات شخصی، ابزار استخوانی

تیغه ارجنه، غار یافته لرستان، پارینه‌سنگی جدید

دوره پارینه‌سنگی جدید که حدود ۴۰ هزار سال پیش آغاز شد و حدود ۲۰ هزار سال پیش به پایان رسید، با ورود انسان هوشمند امروزی و فرهنگ وی به ایران همزمان است. در این دوره ساخت ابزارهای سنگی از تیغه و ریزتیغه رواج یافت و در کنار آن‌ها استفاده از ابزارهای استخوانی و تزئینات شخصی مانند آویز صدفی، دندان حیوانات و همچنین گلِ اخرا به عنوان ماده رنگی نیز متداول شد. از سکونت‌گاه‌های مهم این دوره غار یافته در لرستان و غارهای ملاورد و خر در کرمانشاه است که نمونه‌هایی از اشیاء آن در تالار ۳ به نمایش درآمده است.

مشخصه‌های دوره بعد یا فراپارینه‌سنگی، ابداع ابزارهای ترکیبی، استفاده از سنگ ساب و ذخیره‌سازی مواد خوراکی است. این دوره از حدود ۲۰ هزار سال پیش آغاز می‌شود و در حدود ۱۲ هزار سال پیش با اتمام عصر یخبندان به پایان می‌رسد. نمونه‌های آثار این دوره از مکان‌هایی مانند غار علی‌تپه در مازندران و پناهگاه پاسنگر در لرستان در تالار ۳ به نمایش گذاشته شده است.

از دیگر آثار دوران پارینه‌سنگی بقایای سنگواره حیوانات گوناگون، از

مکان‌های باستانی واقع در زاگرس و البرز است. کهن‌ترین مجموعه آن‌ها شامل بخش‌هایی از سنگواره گونه منقرض‌شده‌ای از خرس موسوم به خرس غار و همچنین دندان گوزن به‌دست‌آمده از غار دربند در گیلان، با بیش از ۲۰۰ هزار سال قدمت، و مجموعه‌ای از بقایای سنگواره کفتار، خرس و گور از غار وزمه با قدمت بین ۷۰ تا ۱۰ هزار سال است. یک تکه استخوان با اثر برش به‌جای‌مانده از ابزارسنگی و استخوان آهو و اسب‌سانان از دیگر نمونه‌های جالب توجه است که در غار قلعه‌بزی اصفهان کشف شده و بیش از ۴۰ هزار سال قدمت دارد.

آویز ساخته‌شده از صدف، غار علی‌تپه مازندران، فراپارینه‌سنگی

مس و سنگ

روستانشینی میانه و جدید

نوسنگی با سفال

۴,۵۰۰ پیش از میلاد

روستانشینی آغازین، قدیم و میانه

۹,۰۰۰ پیش از میلاد

۱۲,۰۰۰ سال پیش آغاز نوسنگی

- استفاده از فلز مس و استخراج نقره و طلا
- ابداع چرخ سفال‌گری
- رواج نخریسی و استفاده از پشم
- رواج استفاده از مهرهای مسطح گلی و سنگی
- استفاده از حیوانات در حمل بار و کشاورزی
- شکل‌گیری شهرهای اولیه

- آغاز روستانشینی
- آغاز سفالگری
- ساخت پیکرک‌های گلی و سنگی
- استفاده از مس به روش چکش‌کاری
- رواج حصیریافی

- آغاز اهلی کردن دام
- آغاز کشاورزی
- ساخت ظروف سنگی
- تولید ریزتیغه با شیوه فشاری

دوران روستائشینی

در دوره نوسنگی جوامع انسانی به تدریج یکجانشین شده و نخستین روستاها را بنا نهادند. از ابتدای این دوره آثار معماری مشهودی به دست نیامده و فقط بقایای اجاق و حفره‌های کوچکی پیدا شده که احتمالاً برای ذخیره‌سازی آذوقه به کار می‌رفته؛ اما با گذشت زمان سه نوآوری در جوامع نوسنگی به وقوع پیوسته است: استقرار دائم و شکل‌گیری روستاهای اولیه، تحول در شیوه معیشت (اهلی کردن بز و گوسفند و پرورش غلات) و تولید ظروف سنگی و سفالی.

باستان‌شناسان بر این باورند که نخستین نمونه سفال در غرب و جنوب غرب ایران تولید شده است. سفال‌های اولیه بیشتر ساده و زمخت بودند، اما با گذشت زمان بر ظرافت آن‌ها افزوده شد و سفالگران سطح آن‌ها را با نقوش هندسی، گیاهی، جانوری و انسانی تزئین کردند. از نمونه سفال‌های این دوره، که در تالار ۴ به نمایش درآمده، قطعات خشت، سفال و اشیاء گلی به دست آمده از تپه گنج‌دره، عبدالحسین، جری، موشکی و قلعه رستم است. در این دوره برای درو کردن غلات از داس‌های استخوانی با تیغه‌های سنگی استفاده می‌کردند.

ماکت سفالی خانه،
تپه سنگ چخماق سمنان،
۵۶۰۰/۵۷۰۰ پیش از میلاد

پیچکرک گلی گراز، تپه سراب کرمانشاه،
هزاره هفتم پیش از میلاد

ظرف سفالی، تپه
زاغه، دشت قزوین،
روستائشینی میانه
(۴۸۰۰-۵۲۰۰)
پیش از میلاد

نوآوری دیگر در این زمان ساخت پیچکرک‌های انسانی و جانوری از گل و در مواردی از سنگ است. یکی از مهم‌ترین پیچکرک‌های انسانی گلی از تپه سراب کرمانشاه به دست آمده که بیش از نه هزار سال قدمت دارد و به الهه باروری مشهور است. پیچکرک‌های انسانی تپه گنج‌دره، سنگ چخماق و تپه توله‌ای نیز در تالار ۴ به نمایش درآمده است. پیچکرک‌های جانوری این دوره غالباً شامل گونه‌های بز یا گوسفند، سگ‌سانان و گراز است.

عصر آهن II ۱,۲۰۰ پیش از میلاد | عصر آهن I ۱,۵۰۰ پیش از میلاد | عصر مفرغ / عیلام ۳,۳۰۰ پیش از میلاد

• پیدایش سلسله‌های محلی
• تولید و رواج اشیاء آهنی
• گسترش استفاده از
تکوک (ریتون)‌های سفالی
• شکل‌گیری عیلام نو I

• استفاده از فلز آهن
• عیلام میانه
• ساخت معبد چغازنبیل

• ابداع خط و نگارش
• گسترش شهرنشینی
• گسترش مبادلات و تجارت
• حکومت عیلام آغازین و عیلام قدیم
• آغاز تولید اشیاء مفرغی

ظرف سفالی، اسماعیل آباد البرز، روستانشینی
میانه (هزاره پنجم پیش از میلاد)

با پایان مرحله نخست زندگی روستانشینی (دوره نوسنگی)، مرحله دوم موسوم به دوره مس و سنگ آغاز می‌شود. از ویژگی‌های این دوره تحولات گسترده اقتصادی، اجتماعی و فناوریانه مانند تولید تخصصی سفال، ساخت چرخ سفالگری و کوره‌های پیشرفته پخت سفال، استفاده از مس در ساخت ابزار، ظهور و بروز نابرابری‌های اجتماعی، شکل‌گیری و تثبیت طبقات اجتماعی، تولید کالاهای تجملی و شکل‌گیری شبکه مبادلات نسبتاً گسترده کالاهاست. از اواخر این دوره ساخت و استفاده از مهرهای مسطح آغاز شد

که نشان‌دهنده پیدایش مالکیت خصوصی و مبادلات منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای است. مهرهای اولیه از گل پخته، سنگ‌های رسوبی و قیر طبیعی ساخته می‌شد و اغلب نقوش ساده هندسی داشت.

این مهرها از محوطه‌های باکون، گیان، حصار و سه‌گابی به دست آمده، اما به تدریج مهرهایی با نقوش گیاهی، جانوری و انسانی نیز ساخته شد. نقوش را به شیوه کهنه‌کاری بر روی مهرها حکاکی می‌کردند و پس از فشردن مهر بر گل، به صورت برجسته بر سطح آن

ظرف سفالی، ایغربلاغ البرز، روستانشینی
میانه و جدید (۳۳۵۰-۳۷۵۰ پیش از میلاد)

آشکار می‌شد. علاوه بر ساخت مهرها، ساخت و استفاده از دیگر اشیاء گلی مانند اشیاء شمارشی یا ژتون‌ها، اشیاء ریسندگی یا سردوک‌ها و پیکرک‌ها نیز در این دوره متداول بوده است.

ظرف سفالی، سلیک کاشان، ۳۳۵۰-۳۷۵۰ پیش از میلاد

دوره سلوکی

ظرف سفالی، شوش خوزستان، ۴۰۰۰-۴۳۰۰ پیش از میلاد

مهرسنگی دگمه‌ای، شوش خوزستان، هزاره پنجم پیش از میلاد

۳۳۱ پیش از میلاد

۵۵۹ پیش از میلاد

۸۵۰ پیش از میلاد

دوره هخامنشی

عصر آهن III

- مرگ اسکندر در ۳۲۳ پ.م
- تأسیس سلسله سلوکی ۳۱۲ پ.م
- رواج هنر هلنی در ایران

- تأسیس نخستین امپراتوری
- استفاده از فارسی باستان، عیلامی و آرامی در نوشتار
- فتح بابل، صدور منشور کوروش
- ایجاد تشکیلات چاпарخانه و پست و جاده شاهي
- حفر مجدد کانال سوئز در ۵۱۶ پ.م
- ضرب سکه به فرمان داریوش

- تشکیل حکومت مانا
- تشکیل حکومت الیپی
- تشکیل حکومت ماد
- پادشاهی عیلام نو I و II
- تولید ظروف سفالی لعابدار (با استفاده از اکسید فلزات)

دوران تاریخی

عصر مفرغ (۳۰۰۰ تا ۱۵۰۰ پیش از میلاد) دوره‌ای از تاریخ ایران است که مهم‌ترین دستاوردهای آن استفاده گسترده از آلیاژ مفرغ و همزمان با آن برداشتن اولین گام‌ها برای تشکیل حکومت است.

فناوری دستیابی به آلیاژ مفرغ (آمیزه‌ای از مس و قلع) به تولید گسترده دست‌آفریده‌های مفرغی مانند ظرف، جنگ‌افزار، زین و یراق اسب، پیکره‌های انسانی و جانوری، آثار تزئینی و آئینی مانند سرسنجاق، بازوبند و گردنبند و سرعلم‌ها منجر شد. در لرستان مجموعه‌های متعدد مفرغی به دست آمده، که از نظر هنری منحصر به فرد است و در آن‌ها بر نقوش جانوری، انسانی، گیاهی، اساطیری و ترکیبی تأکید بسیار شده است. از محوطه‌های مهم این دوره می‌توان به گودین، گیان، شوش، شهر سوخته، شهداد، یحیی، یانیق و ... اشاره کرد.

ظرف سنگی، جیرفت
کرمان، هزاره سوم
پیش از میلاد

نمایش پویانمایی بر ظرف
سفالی، شهر سوخته سیستان
و بلوچستان، هزاره سوم
پیش از میلاد

سرتبر مفرغی، سفز
کردستان، هزاره دوم
پیش از میلاد

۲۵۰ پیش از میلاد

دوره اشکانی

۲۲۴ میلادی

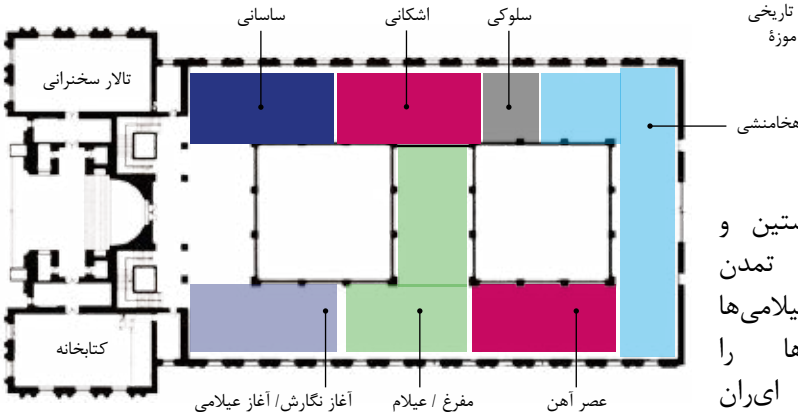
دوره ساسانی

۶۵۱ میلادی

- آغاز حکومت اشکانیان در ۲۵۰ پ.م
- استفاده از خط و زبان پهلوی اشکانی
- سیستم حکومتی ملوک‌الطوایفی
- استفاده از هنر گچبری در تزئینات داخلی معماری

- رسمی شدن آیین زرتشتی
- ایجاد استحکامات دفاعی در مرزهای ایران (در بند، همیشه و ...)
- طراحی و ساخت سیستم‌های آبرسانی و سدسازی
- ایجاد مراکز سکونت با پلان‌های از پیش تعیین شده
- تلاش برای گسترش مرزهای ایران به زمان هخامنشی

پلان موزه دوران تاریخی
در طبقه همکف موزه
ایران باستان

تمدن عیلام نخستین و
شناخته شده ترین تمدن
در ایران است. عیلامی‌ها
نخستین شهرها را
در جنوب غرب ایران

(خوزستان و فارس) بنا کردند. تاریخ تمدن عیلام به چهار دوره آغاز عیلامی (حدود ۳۳۰۰ تا ۲۷۰۰ پیش از میلاد)، عیلام قدیم (۲۷۰۰ تا ۱۵۰۰ پیش از میلاد)، عیلام میانه (۱۵۰۰ تا ۱۱۰۰ پیش از میلاد) و عیلام نو (۱۰۰۰ تا ۵۳۹ پیش از میلاد) تقسیم می‌شود. از هر چهار دوره در تاریخ عیلام آثار فراوانی برجای مانده، اما دوره عیلام میانه اوج شکوه این تمدن به حساب می‌آید. زیگورات چغازنبیل و مجموعه بناهای اطراف آن از مهم ترین بقایای معماری این دوره است و آثار مهمی چون پیکره سفالی گاو با کتیبه‌ای بر پشت آن، لوله‌های شیشه‌ای، آجرنیشته‌ها و گل‌میخ‌های کتیبه‌دار از این دوره در تالار موزه به نمایش درآمده است.

با آنکه
عیلامی‌ها
شیوه نگارش

خاص داشتند،
در حدود ۲۲۰۰
پیش از میلاد خط میخی
را، که به دلیل نگاره‌های
میخ‌مانند آن به این نام
خوانده می‌شود، از همسایگان
غربی خود در بین‌النهرین
برگرفتند، با زبان خود
انطباق دادند و به کار بستند.
از آن پس در عیلام، دو
خط عیلامی و اکدی
(و گاهی سومری) به
منظورهای گوناگون
به کار رفته است.

حداصل دورهٔ مفرغ و امپراتوری هخامنشی در تاریخ ایران با نام «عصر آهن» شناخته شده است که ویژگی فنی آن آشنایی با چگونگی ذوب فلز آهن است. نکتهٔ دیگری در مورد این دورهٔ زمانی، گسترش توانمندی سفالگران در ساخت فرم‌های متنوع و جانوری است که نمونه‌های آن از کرانه‌های دریای مازندران تا گیلان و تالش در گورستان‌های متعدد به دست آمده است.

ظرف سفالی، سیلک کاشان، عصر آهن II

ویژگی‌های مشهود عصر آهن الگوهای تکرارشونده در آئین تدفین است که به نظر می‌رسد متأثر از اعتقاد به زندگی پس از مرگ بوده، که به قرارگیری اشیاء فراوان درون گورها می‌انجامد.

از جمله آثار مهم به‌دست‌آمده از این گروه آثار عمارلو، کلورز، مارلیک و املش (گیلان)، سیلک (کاشان)، قیصریه (تهران)، خوروبین و... است. از برخی محوطه‌های عصر آهن همچون حسنلو (آذربایجان

آجر لعابدار مانایی، قلابچی بوکان، سدهٔ ۷ پیش از میلاد

غربی)، زیویه (کردستان)، باباجان (لرستان) و نوشیجان (همدان) بقایای آثار معماری نیز به دست آمده است. همچنان که اشاره شد دستیابی به فن ساخت اشیاء آهنی به‌ویژه در زمینهٔ تولید جنگ‌افزار، زبورآلات و ادوات کشاورزی، دلیل اصلی نام‌گذاری این دوره است، گرچه هنوز فلز مفرغ بیشترین استفاده را داشته است. وجود بقایای بسیار از تدفین اسب با زین و یراق مفرغی (گاه در کنار تدفین‌های انسانی و گاه به صورت منفرد)

نشان از همراهی تأثیرگذار اسب و انسان در این دوره دارد. حکومت‌های بومی فراوانی در این بازهٔ زمانی شکل گرفت که از برخی از آن‌ها اطلاعاتی محدود در حد نام و حدود قلمرو و از برخی دیگر مانند ماناها (در جنوب دریاچهٔ ارومیه) آثار شاخصی چون آجرهای لعابدار دو محوطهٔ باستانی رَیْبُ و قلابچی در آذربایجان غربی و عاج‌های زیویه در کردستان باقی مانده است. حکومت‌هایی را با محوطه‌های سُرخ‌دُم لُری و سُرخ‌دُم لُکی لرستان در باستان‌شناسی ایران می‌شناسند که البته همهٔ این حکومت‌ها بعدها در درون پادشاهی ماد ادغام شدند و زمینهٔ تشکیل امپراتوری هخامنشی را فراهم آوردند.

امپراتوری پارسی هخامنشی، که در حدود ۲۵۰۰ سال پیش شکل گرفت، در گسترده‌ترین شکل جغرافیایی‌اش از دریای اژه و مدیترانه و مصر در غرب تا هند و کوه‌های هندوکش را در شرق دربر می‌گرفت. اسناد به‌جای‌مانده از دوره هخامنشی نشان‌دهنده به‌کارگیری خط در دستگاه حکومتی آنان در سطح وسیعی است. در این اسناد مدارک گسترده حسابداری و مدیریت، حقوق و دستمزد کارگران و سایر جزئیات مدیریتی این دوره به چشم می‌خورد.

داریوش بزرگ برای نخستین‌بار در ایران سکه ضرب کرد و هنرهای گوناگون به‌ویژه سنگ‌تراشی و فلزکاری در این دوره شکوفا شد. نقش‌برجسته بارعام تخت‌جمشید، ستون سنگی با سرستون به شکل دو گاو پشت‌به‌هم، تندیس سنگی بدون سر داریوش، که بر پایه‌ای استوار است و به فرمان وی در مصر ساخته شده و پیکره سنگی بدون سر پنه‌لپه نمونه‌های شاخص این دوره‌اند. در این دوره، با استفاده از سنگ لاجورد و نوعی خمیر معروف به آبی مصری نیز اشیایی ساخته شد، مانند پیکره شیر نشسته و گاو از سنگ لاجورد و سردیس شاهزاده هخامنشی و ظروفی از خمیر آبی مصری.

مجسمه سنگی داریوش، شوش خوزستان، هخامنشی

مجسمه سنگی، تخت جمشید فارس، هخامنشی

چهره مفرغی یک سردار سلوکی، احتمالاً آنتیوخوس، شمی خوزستان

پس از حمله اسکندر، جانشینان وی در ایران حکومت سلوکی را بنیاد نهادند. از پیامدهای تأسیس حکومت سلوکی در ۳۱۲ پم در ایران رواج هنر و فرهنگ هلنی، ساخت پیکرک‌های مفرغی خدایان یونانی مانند زئوس، هرمس، دمتر، سکه‌هایی با ترکیب چهره اسکندر و خدایان همراه با خط یونانی و همچنین احداث معبد لائودیسه درنهایند است. سنگ‌نبشته یادمان این بنا که به دستور آنتیوخوس سوم نگاشته شده و همچنین بخش‌هایی از پیکره مفرغی سرداری سلوکی، احتمالاً آنتیوخوس چهارم، که از معبد شمی در ایذه (خوزستان) به دست آمده، از آثار به‌نمایش درآمده در موزه ایران

سنگ‌نوشته یونانی معبد لائودیسه،
نهایند همدان، سلوکی

پیکره مفرغی زئوس،
نهایند همدان، سلوکی

سکه نقره‌ای فرهاد پنجم اشکانی

پارتیان که سوارکارانی سلحشور و تیراندازانی ماهر از شمال شرق ایران بودند، حکومتی تشکیل دادند که به نام بنیان‌گذار آن، اشک اول، اشکانی نامیده شد. اشکانیان حدود ۵۰۰ سال بر ایران حکومت کردند. کشف آثاری از این دوره در شهرهایی مانند نسا در ترکمنستان، هکاتوم‌پلیس یا شهر صدرروازه، دوراروپوس در ساحل فرات، هاترا، پالمیر (شهری تجاری در سوریه) و الیمایی در ساحل خلیج فارس نشان‌دهنده اهمیت و گستردگی این امپراتوری در دوره‌های گوناگون است. نقش برجسته‌های سنگی، انواع سفال‌های کتیبه‌دار به خط آرامی و پهلوی اشکانی، پیکرک، ظرف، مجسمه و انواع تکوک (ریتون)‌های سفالین، مفرغی، شیشه‌ای، سیمین و زرین در اندازه‌های کاربردی، طبیعی و کوچک، از آثار منسوب به اشکانی‌هاست. مجسمه بزرگ‌زاده اشکانی حکایت از دانش اشکانیان در فلزکاری به‌ویژه ریخته‌گری پیکره‌های بزرگ دارد.

تکوک (ریتون)
سفالین، دماوند
تهران، اشکانی

مجسمه بزرگ‌زاده الیمایی، شمی خوزستان

ساسانیان که در ۲۲۴ میلادی قدرت را در دست گرفتند مدعی تداوم دوره باشکوه هخامنشیان بودند و هنر شاهانه ساسانی به لطف نقوش پارچه‌های ابریشمی، ظروف سیمین زرانود و گچبری‌هایشان در سراسر آسیا و اروپا گسترش یافت. گچبری‌ها و موزائیک‌کاری‌های بی‌نظیر زینت‌بخش موزه دوران تاریخی از تزئینات معماری باشکوه این دوره در تپه‌حصار دامغان، چال‌ترخان در ری، حاجی‌آباد و بیشاپور در فارس است. اشیاء فلزی، به‌ویژه ظروف سیمین، در اشکال متنوع، با نقوش انسانی و حیوانی گوناگون تزئین شده و سکه‌های ساسانی، را، با نقش پادشاهان با انواع تاج‌ها و تزئینات آرایشی و کتیبه‌هایی به خط پهلوی ساسانی، با دقت و ظرافت بسیار ضرب کرده‌اند.

موزائیک، بیشاپور فارس، ساسانی

نیم‌تنه گچی یک صاحب‌منصب، حاجی‌آباد فارس، ساسانی

ظرف نقره‌ای زرانوده ساسانی

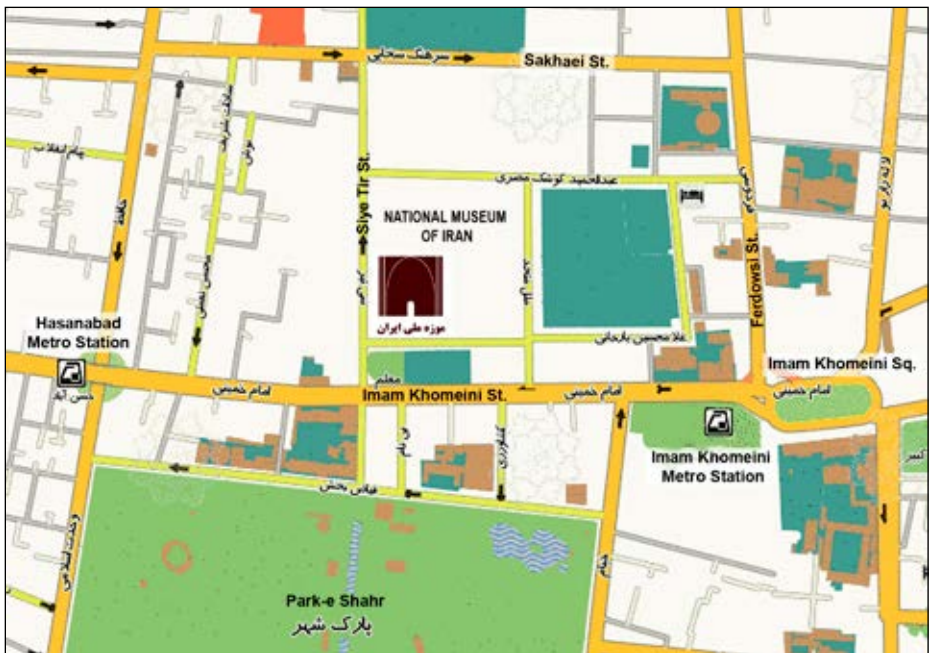
ساعات و روزهای کار:
همه روزه به استثنای
برخی از ایام سوگواری
بهار و تابستان: ۹-۱۹
پاییز و زمستان: ۹-۱۸

تهران، خیابان امام خمینی،
نیش خیابان سی تیر،
خیابان پروفیسور رولن،
پلاک ۱

تلفن: ۶۶۷۰۲۰۶۱-۶

فکس: ۶۶۷۰۲۶۴۸

متن: کارشناسان موزه ملی ایران
عکس: ندا حسین تهرانی، امیر فرزاد، نیما فکورزاده، محبوبه
قلیچ‌خانی و آرشو موزه ملی ایران
ناشر: موزه ملی ایران، نوروز ۱۳۹۶، چاپ سوم

نقشه موقعیت و راه‌های دسترسی به موزه ملی ایران

۹۶.۲
موزه ملی ایران
انتشارات

www.nmi.ichto.ir
ravabet.nmi@gmail.com